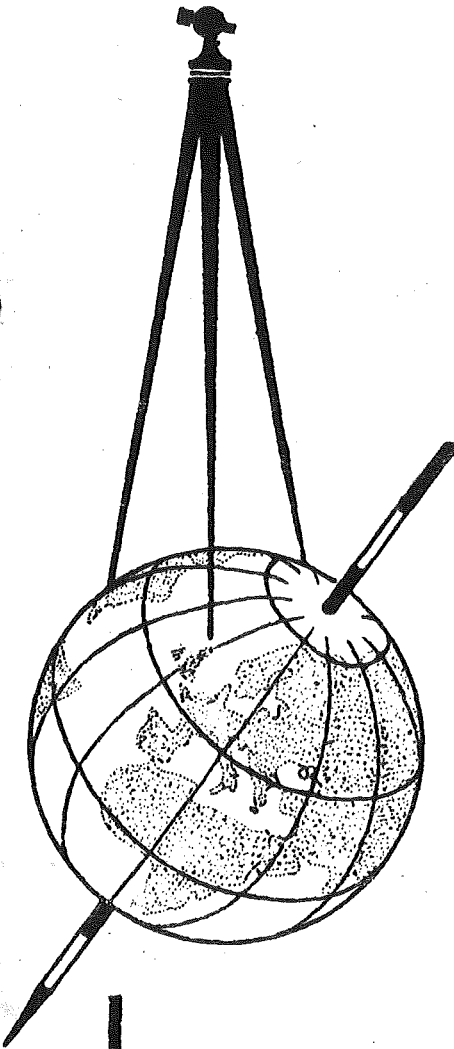

VESTNIK

DRUŠTVA
GEODETSKIH
INŽENIRJEV
IN GEOMETROV
L R S

LETO 1958

ŠTEV.: 2

V s e b i n a :

- 1) Poročilo o delu Strok. sveta IS za geodezijo (Košir Anton, direktor GULRS)
- 2) Geodetska dela in načela urejanja zemljišč pri sestavi ureditvenih načrtov (Steiner Oton)
- 3) Osnutek "Pravilnika o geodetskih delih" (Košir Anton, direktor GULRS)
- 4) Prof. ing. Leo Novak: "Praktična geodezija" (Dvoršak Rado)
- 5) Izpiti za pripravnike o geodetski stroki (Košir Anton, direktor GULRS)
- 6) Sklepi občnega zbora DGIG LRS
- 7) Sklepi 9. plenuma Saveza GIG FLRJ
- 8) Poročilo o dosedanjem delu (Tajnik)
- 9) Prof. ing. Rajko Leske-ju v slovo
- 10) Obvestila.

P O R O Č I L O

o delu in razpravi na sejah Strokovnega sveta Izvršnega sveta za geodezijo.

Strokovni svet Izvršnega sveta LRS za geodezijo je kot posvetovalni organ Izvršnega sveta Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije imel v tekočem letu tri zasedanja. V smislu uredbe o ustanovitvi in delovnem področju strokovnega sveta (Ur. l. LRS št.24/57) je strokovni svet na sejah razpravljal o načelno važnih problemih s področja geodetske stroke in geodetsko-katastrske službe.

Razprava na sejah je pokazala enotne poglede vseh članov sveta, glede usmerjanja geodetske dejavnosti in službe na trenutne in perspektivne potrebe in nalogah, ki so pomembni predvsem za razvoj našega gospodarstva.

Obravnavana so bila vprašanja, perspektivnega plana geodetskih del na novi izmeri in izvedbi triangulacije; ureditvi, obnovi in reviziji katastra, izdelavi Osnovne državne gospodarske karte v merilu 1:5000 in 1:10.000, ter izdelavi vseh ostalih kart za vse potrebe gospodarstva, urbanizma, turistične in druge potrebe. Nadalje je svet obravnaval vprašanje uporabe in razvoja fotogrametrije pri nas, o kartografskih delih in o cenah geodetskih storitev.

Po vseh vprašanjih so razpravljale in izdelale potrebne elaborate posebne strokovne komisije.

V vseh komisijah so bili zastopani naši člani društva, ki po posameznih vprašanjih lahko podajo svoja poročila. V strokovnem svetu je zastopano sedem članov našega društva. Kot predstavnik društva pa je imenovan od Izvršnega sveta LRS - tov. K l a r i č Matija, ki je danes član republiškega odbora našega društva.

K temu kratkemu obvestilu objavljamo najvažnejše sklepe, ki jih je sprejel Strokovni svet, kot priporočilo Izvršnemu svetu Ljudske skupščine LR Slovenije, za nadaljnje delo in ureditev geodetske službe v LR Sloveniji.

Košir Anton, direktor
Geodetske uprave LRS

S K L E P I

Strokovnega sveta Izvršnega sveta za geodezijo kot priporočilo za izvajanje geodetskih del na področju LR Slovenije.

I. Triangulacija

1) Zaključiti je triangulacijo III. reda in sicer:

a/ Na področjih kjer ne obstoja III. osnovni red se razvija istočasno triangulacija III. in III. dop. reda.

b/ Na področjih kjer je že razvit III. osnovni red se razvija triangulacija III. dop. reda in IV. reda po potrebi.

2) Stroški za dela iz točke a/ in b/ se krijejo kot osnovna geodetska dejavnost iz republiškega proračuna, stroški za triangulacijo za mestne izmere, ki ne spadajo v osnovno geodetsko dejavnost pa krije vsakokratni naročnik.

3) Triangulacija pod točko a/ naj se dokonča v l. 1959.

II. Nivelman

1) Dela na tehničnem nivelmanu povečane točnosti in tehnični nivelman se zaključijo do konca leta 1959.

Stroški za ta dela se krijejo iz republiškega proračuna.

2) Dopolnilni nivelmani do cca 5 km dolžine se opravljajo na račun vsakokratnega naročnika.

III. Evidenca in vzdrževanje osnovnih točk

Geodetska uprava predpiše s posebnim pravilnikom način zbiranja podatkov in vzdrževanje in obnove stalnih višinskih točk (reperjev) in trigonometričnih točk.

IV. Obnova in revizija katastra

1) Obnova in revizija katastra se nadaljuje po predlogu Geodetske uprave. Vendar naj se pri tem delu preide na fotogrametrično izmero. Za novi način izmere izda Geodetska uprava potrebna tehnična navodila.

2) V občinah izmerjenih v prehodni dobi po klasični metodi, naj se poleg horizontalne predstave izvrši tudi višinska izmera terena. Višinska predstava terena se upodobi v načrtih samo po naročilu.

3) Katastrske meritve naj se razširijo na večje okolje, da s tem reambulirajo tudi sosednje parcele.

V. Ostala geodetska dela:

1) Geodetska uprava izvede anketo o potrebah za geodetske podloge v prihodnjih 5 letih in ugotovi njihovo prioriteto.

2) Za potrebe gospodarstva je nujno izdelati osnovno gospodarsko karto v merilu 1:5000 za intenzivna področja, za ostalo pa v merilu 1:10.000.

Karta se financira iz republiškega proračuna in prodaja naročnikom po ekonomsko prodajni ceni, ki jo določi Geodetska uprava.

3) Katastrske karte se izdelujejo po potrebi in na lastne stroške okrajnih ljudskih odborov in drugih interesentov.

4) Za potrebe urbanizma naj se izdelata fotoplane v merilu 1:1000 do 1:2500, predvsem za že določene gradbene okoliše z bližnjo okolico.

Priporočilo je izdati občinskemu ljudskemu odboru, da v tem smislu napravijo potrebna naročila.

VI. Za normalni ekonomski razvoj in razne potrebe v gospodarstvu ter geodetske službe, je nujno, da JLA omogoči uporabo in koriščenje topografskih kart v javne namene brez dosedanje omejitve. Istočasno naj se dovoli tisk specialnih topografskih kart v raznih merilih za civilne potrebe v gospodarstvu, kot osnova pri izdelavi geoloških, pedoloških, bonitetnih, gravimetričnih kart, za rajonizacijo kultur, razna projektiranja in melioracije, za grafično evidenco splošno ljudskega premoženja, drž.kmet. in gozdnih gospodarstev, za urbanistične namene, regionalna zbiranja, turizem itd. Civilne topografske karte bi se izdelale na podlagi najnovejšega stanja novoizdelane osnovne gospodarske karte v merilu 1:5000 z uporabo aerofotogrametrije.

VII. Geodetska uprava naj pregleda predpise in pravilnike in ugotovi v kolikor so priporočila strokovnega sveta v nasprotju z zakonitimi predpisi in določili.

Zlatnar Mirko,
predsednik Strokovnega sveta
IS za geodezijo k

Utemeljitev:

Strokovni svet Izvršnega sveta za geodezijo je na svoji 2. seji dne 14. marca 1958 obravnaval poročilo, "O problematiki geodetskih načrtov v LR Sloveniji", ki ga je po naročilu sveta sestavila posebna za to delo iz članov Sveta izvoljena komisija.

V dolgi in izčrpni diskusiji so se izkristalizirale naslednje ugotovitve in priporočila:

1) Splošno

Nagel razvoj in napredek gospodarstva ter mnoga in najrazličnejša tehnična dela na zemljišču zahtevata med drugim sodobne geodetske podloge, ki naj bodo na čim bolj ceneni, racionalni in hiter način na razpolago številnim interesentom. Spričo obstoječe organizacije geodetske službe v državi je del teh nalog prepuščen Geografskemu inštitutu JNA. To so predvsem karte od merila 1:25000 navzdol. Ker so te vrste karte nujno potrebne zgoraj omenjenim družbenim dejavnostim, je Svet mnenja, da bi bilo treba objavo teh kart v celoti ali vsaj obsegu, ki bi bil dopusten za javno uporabo, sprostiti.

Dejavnost civilnih geodetskih ustanov zajema osnovna geodetska dela (razen triangulacije I. reda in nivelmana visoke točnosti) ter izdelavo kart in načrtov v večjih merilih od 1:10000 navzgor. Ta dela usmerja republiška Geodetska uprava.

2) Osnovna geodetska dela 2.i. Triangulacija

Za sleherno geodetsko dejavnost je treba imeti na zemljišču potrebno število osnovnih geodetskih točk, na katere priključimo meritve večjega obsega. Te osnovne točke so med seboj povezane v trigonometričnih mrežah štirih redov. Mreža I. in II. reda je na področju republike povsem razvita. Pač pa so v trigonometrični mreži III. in IV. reda še občutne praznine. Po prvotnem poročilu Geodetske uprave bi bilo treba v teh dveh redih postaviti še okoli 7300 točk, kar bi trajalo 14 let in stalo približno 230.000.000.- dinarjev. Strokovni svet predlaga, da bi se zaenkrat pokrila vsa Slovenija le z mrežo točk III. osnovnega in dopolnilnega reda, do čim bi se četrti red razvijal le tam, kjer ga trenutna geodetska dejavnost zahteva. Na ozemlju LRS so obsežna področja, na katerih moremo pričakovati v prihodnjih desetletjih le majhno ali sploh nobene geodetske dejavnosti. Na teh področjih bo mreža III. reda popolnoma zadostovala, dočim bi velik

odstotek točk četrtega reda ostal sploh ali vsaj še dolgo dobo neizkoriščen. Predlagana mreža bo dovolj gosta za geodetsko-tehnična dela, kot so razna trasiranja, komasacije, melioracije ipd., kakor tudi za snemanja iz zrak.

Svet je pri svojem predlogu upošteval tudi možnost uporabe aerotriangulacije za določanje mreže IV. reda, ker ta način predstavlja velikprihranek v času in denarju. Razvojna pot aerotriangulacije še ni zaključena. Upravičeno lahko pričakujemo njeno izpopolnitev do mere, ki bo zadostila vsem vrstam načrtov v velikem merilu, tudi katastrskim.

2.2. Nivelman

Nivelmanska mreža LR Slovenije vseh redov je z odrejenimi 4600 stalnimi točkami domala zaključena. Potrebno je postaviti še okoli 600 stalnih točk tehničnega nivelmana povečane natančnosti in tehničnega nivelmana. To so točke, postavljene ob važnejših prometnih zvezah in nujno potrebne vsakomur, ki pri projektiranju tehničnih del na zemljišču rabi geodetske osnove z višinsko predstavo terena. Geodetska uprava naj pregleda in izpopolni projekt mreže tako, da bodo vključena v mrežo tehničnega nivelmana tudi večja naselja, ki leže ob občinskih poteh. Krajši priključki - izpod 5 km pa spadajo že v dopolnilni nivelman in se opravljajo na račun naročnika.

Osnovna geodetska dela - triangulacija in nivelman - so javnega značaja in se izvršujejo na stroške republike. V poročilu predlagana dela se morejo dokončati v treh letih.

Tehnični nivelman izvršujejo v Sloveniji različne ustanove in podjetja, zato je nujna potreba nekega centra, kamor bi se stekali podatki o nanovo določenih točkah. Mnoge točke so tekom časa tudi uničene, ne da bi kdo vedel o tem. Geodetska uprava naj s predpisi doseže obvezno prijavljanje vseh višinskih podatkov, kakor tudi organizira nadzor nad vzdanimi točkami.

3. Kataster

3.1. Obnova

Urejen zemljiški kataster v tej ali oni obliki, bodi davčni ali pravni kataster, je izrazit atribut pravne države na višji kulturni stopnji, ne glede na to, ali je družbeni sistem države kapitalističen ali socialističen. V FLRJ se v republikah, ki še nimajo, intenzivno vrši nova izmera, v ostalih pa se kataster vzdržuje in obnavlja. To dejavnost predpisuje Uredba Zveznega izvršnega sveta o zemljiškem katastru.

Zemljiški kataster v LR Sloveniji je davčni kataster. Pravno stran zemljišč urejajo sodišča v zemljiški knjigi. Vendar so sodišča pri svojem delu tesno navezana na kataster in njegovo funkcioniranje. V krajih kjer je kataster v taki meri neurejen, kot n.pr. v Prekmurju, je tudi delo sodišč močno okrnjeno. Kataster je potreben statistični službi, kakor tudi daje podlogo za nekatere ureditve zemljišč, kot so ekspropriacije in arondacije, ne more pa obstoječi kataster dati geodetskih podlog za projektiranje tehničnih del, ker ne vsebuje višinske predstave zemljišč.

Obnova in vzdrževanje katastra terja od skupnosti relativno visoke investicije, vloženi denar pa je izrazito negospodarska investicija.

Pomen katastra je, kot na sploh pomen negospodarskih investicij, v družbeno - političnem učinku: lastnik uživa na zemljišču pravno varnost in zavest, da pri odmeri zemljiškega davka ni oškodovan.

Svet se strinja s predlogom GU, da se v prihodnjih petih letih obnovi kataster v tistih občinah, kjer obstoječi zaradi prevelike neurejenosti ni uporaben. Novi kataster teh občin naj bo tehnični kataster, ki bo dal poleg horizontalne tudi višinsko predstavo terena. Pač pa svet predlaga,

da se opusti sedanji zamudni in dragi način izmere pri katerem stane izmera 1 ha 6000.- din in pri obnovi katastra uporabijo povsod tam, kjer so prilike za to ugodne, druge, cenejše in sodobnejše metode merjenja in sicer aerofotogrametrijo z eno sliko ali stereo-paron.

Od 100 občin, predvidenih za izmero v prihodnjih 5 letih, jih leži 58 v ravninskem predelu Prekmurja. Tukaj je možna izmera s posnetki iz zraka in njihovom razpačenjem na redreserju.

Za površino 10.000 ha je pokazala podrobna analiza primerjave klasične metode in fotogrametrije z eno sliko prihranek na času 31.700 delovnih ur in prihranek v denarju 40,000.000.- dinarjev.

Za izmero občin v gričevnatem in hribovitem terenu naj bi se uporabila fotogrametrija dveh slik, kakor se že uporablja v LR Hrvatski in LR Bosni in Hercegovini.

Ker^{se} bo ta način obnove katastra pri nas prvič izvajal bo morala republiška GU izdati potrebna tehnična navodila, kakor tudi predpise o meritvah in domeritvah in domeritvah na zemlji.

3.2. Revizija katastra

Katastrske načrte je treba stalno vzdrževati v skladu s stanjem v naravi. Vzdrževanje katastra pa je bilo vso dobo od prvotne izmere 1817 - 1839 naprej nepopolno. Posestniki so prijavljali le spremembe, ki so povzročale zmanjšanje davkov, ne pa obratno. Kakor je danes kataster dovolj dober v pogledu posestnega stanja je nepopoln in pomanjkljiv v evidenci obdelavnih vrst. Pri prehodu na obdavčenje po katastru se je pokazala nujna potreba po čim hitrejši reviziji katastra.

Z revizijo po prijavah od l. 1954 in kompleksno tehnično revizijo od l. 1956 dalje je bil saniran kataster za površino 325.000 ha. Finančni efekt opravljene revizije je neenakomeren. V kmetijsko bolj zaostalih okrajih se je katastrski dohodek zmanjšal (okraj Krško za 15 %) v drugih naprednejših kot n.pr. Savinjska dolina občutno zvišal.

Revizija preostale površine oca 1,500.000 ha predstavlja nalogo, ki je okraji s svojim omenjenim številom geodetskih strokovnjakov in pri dosedanjih metodah dela ne bodo kmalu zmogli. Vso dobo revizije bo namreč potrebno redno vzdrževanje, saj bo v nasprotnem primeru po končani prvi reviziji (po oceni GU l. 1971) že kar takoj pričeti z drugo.

Kot pri novi izmeri, bo treba tudi pri tehnični reviziji prenehati z dosedanjo prakso in preiti na usposabljanje zračnih posnetkov. Te posnetke je možno brez vsakih predhodnih terenskih del uporabiti za revizijo katastra v ravninskem in gričevnatem terenu. Iz posnetkov, redresiranih v merilu 1:2880 po znanih mapnih točkah, bo jasno razvidno prav tisto, kar je vzrok pomanjkljivosti katastrskih map, t.j. kulturne in objektne spremembe. Te spremembe bi geometer brez terenskih merjenj lahko vnesel v mape.

Pri fotografiranju iz zraka za revizijo da ta metoda še več polizdelkov kot kontaktne kopije, foto-plan, fotomozaik, ki jih bodo s pridom uporabljale gozdne uprave, kmetijstvo ipd.

Svet je izbral posebno komisijo, ki naj preuči tehnično izvedbo, organizacijo del pri reviziji, finančni uspeh, zainteresiranost kmetijstva in gozdarstva, problematiko kulturnih sprememb v zvezi z rajonizacijo kultur, bonitiranjem zemljišč idr.

3.3. Vzdrževanje katastra

Svet ugotavlja, da nova izmera vseh kat.občin LR Slovenije ni nujna in da je dosedanji kataster revidiran in skrbno vzdrževan, v pretežni večini

za potrebe davčne, sodne in statistične službe dovolj dober.

Prav zato, da odrinemo potrebo nove izmere Slovenije dalje v prihodnost, bi bilo treba tehničnemu delu pri vzdrževanju katastra večji povdarek. Katastrske meritve, ki so sedaj omenjene le na najbližje okolje nove mejne črte, naj bi se razširile tudi na sosednje parcele. Na ta način bi se s samim vzdrževanjem reambulirale obsežne površine. Zemljiški posestniki naj bi usluge geod. strokovnjaka povrnili v obliki taks, katerih višina naj bi odgovarjala opravljenemu delu.

4. Nujnost in obseg ostalih geodetskih del

Poleg osnovnih geodetskih del ter obnove in vzdrževanja katastra je v LR Sloveniji velika potreba po geodetskih delih v urbanizmu zlasti pa za osnovno državno karto.

4.1. Geodetska dela v urbanizmu

V LR Sloveniji je izšel lani Zakon o uporabi zemljišč, letos pa se pripravlja Uredba o minimalnih urbanističnih elementih. Pri ostvaritvi te uredbe bodo povsod potrebne geodetske podloge v merilih 1:2500 in 1:5000 s plastnicami. Te meritve bodo predvidoma zajele površino 30.000 ha, verjetno pa v doglednem času več.

Za študij in idejne osnutke bi zadoščali fotografski posnetki naselij, narejeni iz zraka in povečani na merilo 1:1000 do 1:5000. Te posnetke bo geodetska služba lahko nudila, ker v neki meri že obstoje, ostale pa bi dobili pri preletih za revizijo katastra.

Za urbanistične načrte v merilu 1:2500 in v večjih pa bo potrebna nova izmera, ki naj bo aerofotogrametrična.

Uporabnost aerofotogrametrije pri meritvah za urbanistične namene je potrčila IV. Komisija mednarodnega društva za fotogrametrijo na podlagi izkušenj izmere približno 20 mest v Italiji, kjer so bili izdelani v merilu 1:2000 za gosta mestna področja, predmestja in okolico. Tudi cene teh izmer so bile 3 krat nižje od cen klasične izmere.

4.2. Osnovna gospodarska karta

Najvažnejši doprinos geodetske službe k gospodarskemu razvoju države bi morala biti osnovna državna karta v merilu 1:5000 in 1:10.000. Ta karta bo osnova kmetijstvu, gozdarstvu, pri izdelavi geoloških, pedoloških bonitetnih kart, za rajonizacijo kultur, razna projektiranja in melioracije, za grafično evidenco Splošnega ljudskega premoženja, drž. gospodarstev itd.

Dosedaj je izdelana državna karta komaj za 1 % skupne površine republike. Za vsa ostala področja bo treba najprej napraviti kategorizacijo. Ozemlje republike je treba razdeliti v področja z močno razvito gospodarsko dejavnostjo, področja s srednjo in končno s prav majhno gospodarsko dejavnostjo.

Za področja prve kategorije bo treba izdelati osnovno državno karto v merilu 1:5000. To karto bo možno izdelati edino le z uporabo aerofotogrametrije.

Za karto področij druge in tretje kategorije bi lahko služile z revizijo izboljšane katastrske mape, pomanjšane na merilu 1:10.000 in dopolnjene s plastnicami po topografski karti merila 1:25.000.

Nekateri okraji (Ljubljana, Koper) izdelujejo tzv. katastrsko karto, ki vsebuje na merilo 1:5000 pomanjšane katastrske načrte. Te katastrske karte so začasen koristen pripomoček za manjkajočo osnovno državno karto.

Ljubljana, dne 5. avgusta 1958.

GEODETSKA DELA IN NAČELA UREJANJA ZEMLJIŠČ PRI SESTAVI UREDITVENIH NAČRTOV

Ureditveni načrt je podlaga za smotrno ureditev določenega kmetijskega obrata, bodisi združnega ali državnega posestva. V njem vskladimo vse naravne in ekonomske pogoje z optimalno agrotehniko, tako da čimprej dosežemo visoko aktivnost posestva, moderno, specializirano in ceneno proizvodnjo. To so cilji, h katerim mora premočrtno voditi ureditev posestva.

Važen pogoj za sestavo ureditvenih načrtov je prav gotovo ureditev zemljišč (arondacija, komasacija, odkup, prodaja) in pozneje organiziranje racionalne proizvodnje. Zato je potrebno čimbolj pospešiti rešitev tega problema, četudi se lahko že obenem pripravljajo ostale osnove ureditvenega načrta, ki mora biti dovolj elastičen in mora dopuščati razne varijante, za katere se lahko posestvo pozneje odloči z ozirom na konkretne prilike tržišča.

Geodetska dela pri sestavi ureditvenih načrtov so naslednja:

- 1.) sestava geod. osnove ureditvenega načrta v merilu 1:5000 (pregledni načrt), na kateri se bo izdelal projekt arondacije oziroma komasacije zemljišč, istočasno pa bo služila za grafičen prikaz vseh podatkov, ki so sestavni del ureditvenega načrta (staro in novo stanje kultur, pedološke podatke, rajonizacijo itd.);
- 2.) sodelovanje s kmetijskimi in drugimi strokovnjaki pri izdelavi projekta, še posebno pri organizaciji in ureditvi zemljiških površin;
- 3.) izmera in izkoličenje nove potne mreže, zemlj. tabl in uvajanje v posest;
- 4.) sestava novega tehničnega elaborata za potrebe kmetijske organizacije in izvedbe v katastru.

1. Sestava geodetske osnove

- a) Najprej ugotovimo na podlagi odločb o dodelitvi zemljišč kmet. organizacije posestno stanje; sestavimo posestni list (po parcelah, kulturah in površinah).
- b) Na podlagi kat. načrtov napravimo pregledni načrt v merilu 1:5000 za dolinska področja, a za pašniške površine planin 1:10.000. Na podlagi posestnega lista obarvamo po gotovem ključu vse parcele in kulture kmet. organizacije na svetlobni kopiji pregl. načrta. Na tako obarvani kopiji načrta bo razvidno, če je pred izdelavo projekta ureditvenega načrta potrebna arondacija, komasacija, izravnava (regulacija) mej itd.
- c) S tako pripravljenim preglednim načrtom in spiskom parcel (posestni list) identificiramo posestno stanje na terenu in vskladimo vse spremembe v lastnini, kulturi, objektih itd. z dejanskim stanjem. Vse to evidentiramo, izmerimo in obračunamo predno pristopimo k projektiranju.

Na podlagi reambuliranega stanja in obračunanih površin vseh sprememb, napravimo rekapitulacijo površin posestva kmet. organizacije po kompleksih in kulturah. Ta rekapitulacija se mora površinsko ujemati s stanjem v posestnem listu v kolikor niso izvršene arondacije z razliko v površini, ali pa so bile v posestnem listu vpisane parcele, ki niso last. kmetijske organizacije.

- d) Ko imamo dejansko stanje posestva, njegovo površino, napravimo pregledni situacijski načrt 1:5000 (1:10.000), ki mora vsebovati: meje kat.

občin, meje naselij, meje kompleksov po kulturah, vse komunikacije, vse stalne objekte, žel. rampe, nasipe, mostove, propuste, vodnjake, zveze z okolnimi naselji itd.

Pri razgibanem in hribovitem terenu, posebno za ureditvene načrte vinarstvenih površin in sadovnjakov mora pregledni načrt vsebovati še plastnice t.j. relief terena.

2. Sodelovanje geod. strokovnjaka pri projektiranju zemlj. tabl.

- Principi pri projektiranju -

Obliko in velikost novih zemljiških tabl daje kmetijski strokovnjak; Geodetski strokovnjak daje svoje mnenje o možnosti realizacije nove parcelacije. Pri projektiranju treba paziti, kjer koli je mogoče, da zadržimo one objekte in komunikacije, ki so stalnega karakterja; pri projektiranju novih komunikacij na terenu ugotovimo možnost njihove izvedbe. Sistem parcelacije - tabl oslonimo na glavne komunikacije.

Idejni projekt parcelacije izdelamo na preglednem situacijskem načrtu merila 1:5000 (1:10.000). Ko je idejni načrt sprejet, istega prenesemo (vrišemo) na kopije kat. načrtov 1:2880 (1:2500, 1:2000) zaradi nadaljnje sestave tehničnega elaborata.

a) Oblika zemljiških tabl.

Prvi princip, ki ga moramo izpolniti pri projektiranju novih zemljiških tabl je, da morajo biti pravilne oblike. Pod pravilno obliko razumemo kvadrat, pravokotnik, romb in paralelogram, ker so te oblike najpovoljnejše za izvajanje agrotehničnih del. Table trioglate oblike, kot table nepravilne oblike, ki so nastale zaradi neparalelnosti nasproti ležečih stranic, zelo otežkočajo izvajanje agrotehničnih del, jih podražijo, negativno vplivajo na kvaliteto del itd.

Oblika novoprojektiranih zemlj. tabl bo odvisna od zemljiške površine, ki je obkrožena od obstoječih nespremenljivih (stalnih) objektov (kamnite ceste, železnice, meje kat.občin itd.) Najpovoljnejša oblika zemlj. površine ene kmet. organizacije je kvadrat, če je ne prereže kakšen stalni objekt. Takšni slučajji zelo redko ali skoraj nikoli ne nastopijo. Navadno se zemlj. površina sestoji iz več kompleksov, ki so oddaljeni eden od drugega ali so pa razdeljeni z nekim stalnim objektom.

Največkrat je edina pravilna rešitev, da se vzame za osnovo ena ali dve najdaljši stranici kompleksa. Če je kompleks kvadratne ali pravokotne oblike potem vzamemo v obzir vse štiri stranice, čeravno se za osnovo vzameta dve najdaljši stranici. Kot, ki ga tvorita te dve stranici odločuje če bodo parcele kvadratne oblike, ali oblike romba, oziroma pravokotnik ali paralelogram. Kot, ki ga tvorita dve osnovni stranici ne sme biti preveč oster niti preveč top. Dejansko ne sme biti manjši od 60° in ne večji od 120° . Kolikor se ti koti približavajo kotu 90° toliko povoljnejšo obliko ima tabla za obdelavo.

Oblike kvadrata, romba, pravokotnika oziroma paralelograma imajo svoje dobre in slabe strani. Tabla kvadratne oblike in če je tudi dovolj velika ima to dobro stran, da se pod istimi pogoji lahko orje in izvajajo ostala agrotehnična dela v obeh smereh. To je nesporna prednost te oblike nad pravokotno obliko, ker je procent praznih hodov v odnosu na delovne isti brez ozira v kateri smeri se dela opravljajo. Slaba stran kvadratne oblike je samo ta, da se pri transportu hlevskega gnoja na njivo in pri transportu pridelkov iz njeve več tlači po ornji zemlji, kot je to slučaj, če je tabla iste površine a pravokotne oblike. To kar je prednost table kvadratne oblike, to je slaba stran table pravokotne oblike in narobe.

Na nagnjenem terenu, kjer se mora brati samo v eni smeri (paralelno z izohipsami), kakor tudi če mora biti mala površina table (par ha) je pravokotna oblika ugodnejša od kvadratne.

b) Velikost zemljiških tabl.

Kot drugi princip pri projektiranju zemlj. tabl je ta, da so take velikosti, da bo možno zadovoljiti vse potrebe, ki jih zahteva organizacija dela in proizvodnja na posestvu. Najbolj pravilno je, da se projektiranje tabl in potne mreže izvrši paralelno s projektiranjem in izgradnjo hidro-sistema.

Velikost tabl je odvisna od načina izkoriščanja zemljišča. Odločilni vpliv imajo naravni in ekonomski pogoji proizvodnje (karakter izkoriščanja zemljišča, tipi strojev za obdelavo, relief zemljišča, kanalska mreža itd). Kot najprimernejša velikost zemlj. tabl v ravnem terenu za orno zemljo (kmet. obdelavo) se smatra tabla površine 20-30 ha. V vrtnarstvu in vinogradništvu so table veliko manjše, pri travnikih in pašnikih pa tudi večje. Velikost tabl v vrtnarstvu naj bo 1-5 ha.

Projektiranje tabl v vinogradništvu ima svoje specifičnosti. Za obnovo vinogradov in sadovnjakov v bregovitih terenih je potrebno da imamo poleg horizontalne še vertikalno predstavo zemljišča, ker je nujno, da ugotovimo naklon zemljišča. Table, vrste in površinsko drenažo, moramo tako postaviti, da preprečimo odnašanje zemlje in da bo omogočena najpovoljnejša obdelava zemlje. V vinogradih so najpovoljnejše velikosti tabl od 1 do 2 ha. V bregovitih terenih se moramo projektiranju vinogr. tabl prilagoditi konfiguraciji terena tako, da se z najmanjšim naporom izvršijo transporti in druga dela v vinogradu.

Pravilne oblike tabl v bregovitih terenih po večini ne bo mogoče doseči, temveč se bo projektiranje po obliki in velikosti moralo prilagoditi konfiguraciji terena tako, da se z najmanjšim naporom in pravilno uporabijo vse agrotehnične mere.

Na projektiranje vinogr. tabl vpliva tudi površinska drenaža in potna mreža. Jarki za odvajanje površinske vode (dežnice, ali od topljenega snega) morajo biti tako položeni, da preprečijo odnašanje zemlje.

3. Potna mreža

Potna mreža se projektira vzporedno s projektiranjem zemlj. tabl, oziroma pri projektiranju zemlj. tabl moramo paziti na smer potov in gostoto potne mreže, ker so pota določena z lego in velikostjo zemlj. tabl.

Poleg obstoječih drž. cest, ki ostanejo nespremenjene in ki so kot osnova za projektiranje zemlj. tabl imamo tudi pota manjšega - lokalnega pomena. Poti lokalnega pomena in vaška pota lahko menjamo in preorjemo. Pred projektiranjem zemljiških tabl in potne mreže mora projektant poznati sedanje stanje potne mreže, pomen in vlogo vsakega posameznega pota za posestvo in kmetijstvo na sploh. Samo na ta način bo mogoče dosedanje pomanjkljivosti potne mreže odstraniti in zadovoljiti potrebe posestva v bodočnosti.

Novo projektirana pota so lahko različne širine, kar je odvisno od namena pota.

Izkušnje so pokazale, da je za naše prilike pri zemlj. tablah 25 ha površine potreben pot na vsaki strani 3-4 m širine. Če pot veže več tabl z ekonomskim dvoriščem, trgov, naseljem in podobno, se lahko projektira do 6 m širine. V kolikor je potrebno da mora neka pot služiti za prehod živine na pašnik so lahko ta pota tudi znatno širša.

Poleg tega moramo paziti na gostoto potne mreže. Če je potna mreža preveč

gosta, tako, da se gotova pota zelo malo ali sploh ne izkoriščajo, potem je preveč plodne zemlje pretvorjeno v neplodno. Če so pota večje širine, oddaljena eden od drugega, potem nastajajo slučajni, da se vstvarjajo sezonska pota in transport vrši preko orne zemlje, kar gre na škodo posestva. Pri določanju potne mreže moramo biti previdni, da ne bi plodno zemljo po nepotrebnem pretvorili v neplodno, z druge strani pa ni treba preveč štediti, kar bi zopet škodovalo pravilnemu razvoju del.

Na gostoto potne mreže vplivajo tudi kulture, ki jih gojimo na gotovem kompleksu. Na vrtnarskih površinah bo potna mreža zelo gosta, in poleg tega so večkrat potrebna še sezonska pota. Iz tega je razvidno, da za gostoto, kot za širino in smer potov ni mogoče podati določeno pravilo. To je mogoče pravilno rešiti samo od slučaja do slučaja, upoštevajoč navedene načela, lokalne specifičnosti in vse ostale okolnosti, ki lahko več ali manj vplivajo na rešitev.

Pri projektiranju potne mreže v vinogradništvu, kadar gre za večji kompleks zemljišča, treba skozi cel kompleks projektirati glavni in nekoliko prečnih potov. Širina glavnega pota naj bo 5-6 m širine in širine prečnih potov okrog 3 m.

Projekt nove potne mreže

Do projekta nove potne mreže pridemo na sledeči način. Na svetlobni kopiji preglednega načrta na katerem so narisani kanali (novi in stari, ki jih bomo zadržali) prometni objekti, katerih položaj se ne manja (železniške proge, važne ceste, kanali, mostovi, nasipi, rampe in pd.), zgradbe, vinogradi itd., bo geodetski strokovnjak izdelal projekt nove potne mreže. Če vzamemo v obzir, da meje omenjenih objektov, kakor tudi meje kat. občine ni mogoče menjati (spreminjati) potem je jasno, da samo s projektom novih poljskih poti lahko dosežemo čim bolj pravilno obliko zemljiških tabl tako, da bodo najpovoljnejše za obdelavo in da bo zveza novih posestev z važnejšimi cestami in naseljem čim boljše na posameznem področju pota pravokotna ena na drugo. Zaželjeno je, da so nova pota na dobrem zemljišču. Pot poleg odvodnega kanala ni zaželjena.

Na pregledni načrt definitivno vrisanem projektu potne mreže vpišemo tudi širine potov; na ta način so nam znane tudi približne dolžine in širine zemlj. tabl.

Prenos projekta potne mreže na teren.

Zaradi izdelave novih katastrskih načrtov in prenosa nove potne mreže na teren, moramo izračunati koordinate vseh mejnih točk vsake zemljiške table. Gotovo število teh koordinat je že izračunano po predhodni izmeri datajla. Da bi lahko izračunali še ostale potrebne koordinate, izdelamo pregledni načrt (s pomočjo koordinatografa), na katerega nanesimo točke z danimi koordinatami kot so to: trigonom, in poligonske točke, detajlne točke na meji kat. občine, mejo ekspropriacije žel. proge, važnejših in dovoznih cest, obstoječih in projektiranih kanalov in podobno.

Računanje koordinat nove potne mreže začnemo navadno od drž. ceste, žel. proge ali kanala. Da bi gotova pota bila pravokotna ali pod določenim kotom na izbrani objekt (n.pr. drž. cesto) ali del te komunikacije, moramo za določeno dolžino ceste izračunati povprečni smerni kot n.pr. kanal ali železniška proga. Nato na definitivni skici nove potne mreže izberemo neko važnejšo pot, ki je vezana z nekim obstoječim prometnim objektom n.pr. mostom, rampo in pod. Izhajamo iz koordinat ene točke tega objekta ter s presekom izračunamo koordinate točke, v kateri ena mejna linija projektirane poljske poti preseka mejno linijo (mejo ekspropriacije) ceste, železnice in podobno.

Iz izračunanih koordinat lomnih mejnih točk in obstoječe ali novopostavljene trigonometrične in poligonske mreže izračunamo potrebne elemente za zakoličenje (abscise, ordinate, kote in dolžine). Zaradi kontrole računskega in terenskega dela izračunamo iz koordinat det. točke medsebojne razdalje (fronte). Vse podatke potrebne za zakoličenje in kontrolo zakoličenja vnesemo v posebne skice zakoličenja potne mreže, oziroma zemljiških tabl. Razlike med dolžinami frontov posameznih zemljiških tabl, ki so izračunane iz koordinat in izmerjene na terenu morajo biti v dopustnih mejah nesoglasij.

4. Sestava novega tehničnega elaborata za potrebe kmet. organizacije in izvedbo v katastru

mora biti izdelana po obstoječih katastrskih pravilnikih in predpisih.

V glavnih obrisih prikazano delo geodetskega strokovnjaka pri izdelavi ureditvenih načrtov kmetijskih organizacij, bi bilo zaradi lažjega razumevanja potrebno opremiti z odgovarjajočimi skicami, kar je iz objektivnih razlogov pri izdaji "Vestnika" težko izvedljivo.

Oton Steiner

=====

OSNUTEK "PRAVILNIKA O GEODETSKIH DELIH"

Osnutek pravilnika je sestavljen na splošno zahtevo vseh upravnih organov geodetske službe t.j. predstavnikov Geodetskih uprav vseh republik, iz razloga, ker uredba o zemljiškem katastru, kot edini do sedaj izdani materialni zakonski predpis v geodetski zakonodaji ne precizira postopka in načina dela pri izmerah izven splošne državne izmere, ki se vršijo po naročilu posameznih naročnikov predvsem za lokalne potrebe v gospodarstvu.

Iz prakse nam je znano, da opravljajo za svoje potrebe geodetske meritve poleg čisto geodetskih ustanov in organizacij še razne projektantske in druge gospodarske organizacije, ustanove in upravni organi

Dogaja se, da tudi posamezniki brez potrebnih kvalifikacij in prakse ali neučkončanega študija (primer izmere Logatec) prevzamejo večja geodetska dela in izmere ter se z nepopolnim strokovnim delom okoriščajo na račun naše družbe in takorekoč nekontrolirano trošijo družbena sredstva. Take izmere so iz strokovnega gledišča nepopolne, nestrokovne in kot geodetska osnova največkrat neuporabne za ostala geodetska, kot razna dela v gospodarstvu.

Čl. 4. uredbe o zemljiškem katastru (Ur.l. FLRJ šte. 43/53) in čl. 1. dopolnilne uredbe (Ur.l. FLRJ šte. 23/56), določa, da se morajo vse izmeritve mest in naselij, ki se izvedejo v zvezi z izdelavo regulacijskih, nivelacijskih in podobnih načrtov, snemanjem večjih površin za hidrotehnična dela in druge gospodarske namene, komasacije, arondacije in parcelacije zemljišč, kakor tudi merjenje v zvezi s trasiranjem cest, železniških prog in prekopov, snemanjem rudnih polj, gozdnih in kmetijskih kompleksov in podobnim ne glede na to, kdo izvaja ta dela opraviti z določbami uredbe o zemljiškem katastru in predpisi izdanimi na njeni podlagi.

Vse izmeritve morajo biti opravljene tudi tako, da se lahko uporabijo tudi za zemljiški kataster ter jih mora prekontrolirati, pregledati in potrditi pristojna Geodetska uprava.

Geodetska uprava LRS je v zvezi citirane uredbe izdala navodilo katastrskim uradom, kot okrajnim upravnim organom nadležnim za geodetsko službo, da

opravljajo nadzor in kontrolo nad izvajanjem geodetskih del na svojem področju dela, ter da redno vsako leto prijavljajo Geodetski upravi vsa geodetska dela, ki jih opravljajo posamezniki, ali druge zato pooblašcene organizacije na njihovem upravnem področju.

Poleg tega je Geodetska uprava kot republiški upravni organ za geodetsko službo v cilju zaščite splošno družbenih interesov kontrole in evidence, zahtevala od predstavniških organov, da prijavijo vse meritve in pogodbe, ki jih sklepajo s posamezniki, ali s pooblaščenimi geodetskimi organizacijami za izvršitev geodetskih del.

Smatramo, da je bil takšen ukrep nujen v svrhu zaščite zakonskih predpisov, ima pa tudi namen, da se družbena sredstva pravilno izkoriščajo, geodetske izmere pa vršijo tako, da se lahko v pretežni meri uporabijo za vse potrebe v gospodarstvu.

Namen takega stališča in ukrepa ni zavirati ali hromiti delo, nego predvsem zaščita in pravilna uporaba namenskih sredstev, ki jih daje družba za geodetska dela.

Geodetska uprava kot republiški upravni organ po tem vprašanju čisto naloži pri naših operativnih in okrajnih organih na negativno gledanje in dostikrat tudi na popolnoma nasprotna stališča, ki niso v skladu z zakonskimi predpisi, niti v skladu interesov družbe kot celote. Taka gledišča in postopki, ki so v nasprotju s predpisi se največkrat opravičujejo z dejstvi, da naročniku niso potrebni vsi podatki izmere, oziroma takšni podatki, ki bodo na drugi strani zadovoljili tudi ostale potrebe. Kot primer navajam, da se pogosto za potrebe naročnikov vršijo izmere večjih kompleksov zemljišč, samo z višinsko predstavo terena s posnetki obstoječih objektov, da se pri tem izpuščajo iz vida potrebe katastra, potrebe evidence Splošno ljudskega premoženja in ostale potrebe našega gospodarstva.

Takšna stališča in ozka gledanja nas vodijo k temu, da gotove komplekse zemljišč merimo po dvakrat, ali celo večkrat, vsakokrat za potrebe drugega naročnika.

Zaradi tega, ker lokalni organi posebno pa katastrski uradi ne izvajajo in se ne držijo dosledno predpisov in nimajo potrebne povezave z upravnimi organi občinskih ljudskih odborov ter ostalimi gospodarskimi organizacijami, niti na drugi strani zasledujejo delo pooblaščenih geodetskih strokovnjakov in ne vodijo pravilne evidence o vseh delih, se dogajajo primeri, da se vršijo izmere dvakrat ali celo večkrat na istem kompleksu zemljišč. Smatram, da razen del na snemanju profilov za komunalna in druga gradbena dela, za katera so potrebni detajlni podatki in načrti, ne bi smeli prezreti nobene izmere in bo v bodoče Geodetska uprava v tem pogledu zavzela strožji kriterij.

Predloženi osnutek pravilnika o geodetskih delih, ki se opravljajo izven del na sistematični državni izmeri ima namen regulirati odnose pooblaščenih organizacij do upravnih organov, oziroma da regulira način izvedbe teh del.

Smatram, da mora biti društvo kot celota zainteresirano na pravilni ureditvi tega vprašanja, da smo kot člani strokovnega društva in člani naše družbe pozvani, da skrbimo za pravilno uporabo in zaščito družbenih sredstev in da aktivno pomagamo upravnim organom pri uresničevanju in sprovanju zakonskih predpisov.

Teh nekaj misli naj v našem društvu odpre splošno debato, ki naj bi dala čim prej budi svoje pozitivne rezultate.

Košir Anton
direktor Geodetske uprave LRS

Na osnovu člana 4, 21 i 48 Uredbe o katastru zemljišta donosim

OSNUTEK - NAČRT P R A V I L N I K A
O GEODETSKIM RADOVIMA KOJI SE VRŠE VAN OKVIRA DRŽAVNOG PREMERA

I.

Opšte odredbe

Član 1

Premeri zemljišta koji se izvode van okvira državnog premera, a u svrhe navedene u članu 4 Uredbe o katastru zemljišta, vrše se po odredbama ovog pravilnika, ako se putem njih, na planovima i kartama, pretstavljaju granice poseda.

Član 2

Kao premer zemljišta iz prethodnog člana putem koga se na planovima i kartama pretstavljaju granice poseda (u daljem tekstu: premer) podrazumeva se naročito:

premer gradova i naselja koji se vrši u cilju projektovanja i izrade regulacione i nivelacione osnove;
premer koji se vrši u cilju projektovanja i izgradnje komunikacionih i hidrotehničkih saobraćajnica, kao i premer koji se vrši radi izvršenja svakog pojedinog hidrotehničkog rada;
premer koji se vrši u cilju projektovanja i izgradnje industriskih i drugih građevinskih objekata;
premer većih šumskih i drugih poljoprivrednih površina koji se vrši u cilju arondacije i parcelacije zemljišta, kao i reambulacije granica poseda i
premer kod komasacija zemljišta, bez obzira da li se vrši ili ne vrši regulacija naselja.

Član 3

Premerom će se, isto tako, smatrati i postavljanje i odredjivanje triangulacione, odnosno nivelmanske mreže, kao i snimanje terena u cilju dobijanja visinske pretstave zemljišta na površini većoj od 150 ha u nenaseljenom području ili na površini većoj od 10 ha u naseljenom području.

Član 4

Premer podleže obaveznoj kontroli, pregledu i overi od strane republičke geodetske uprave, odnosno katastarske uprave (ureda) narodnog odbora sreza, na čijoj se teritoriji, t.j. području nalazi područje premera (u daljem tekstu: geodetska uprava, odnosno katastarska uprava).

Član 5

Geodetski podaci, odnosno planovi premera koji nisu overeni od strane geodetske, odnosno katastarske uprave, ne mogu služiti kao podloga za projektovanje i izvršenje građevinskih i drugih tehničkih radova iz člana 4 Uredbe o katastru zemljišta.

II.

Izvršenje premera

Član 6

Premer se vrši po tehničkim propisima o izvršenju radova državnog premera, kako u pogledu načina izvršenja i tačnosti radova, tako i u pogledu vrsta i oblika elaborata premera.

Član 7

Premer se vrši klasičnom ili fotogrametrijskim metodama snimanja zemljišta. Premer se vrši po katastarskim opštinama, t.j. posebno za svaku katastarsku opštinu.

Član 8

Kada se premerom obuhvata područje cele katastarske opštine, on se mora oslanjati na državnu triangulacionu, odnosno nivelmansku mrežu.

Isto tako, premer se mora oslanjati na državnu triangulacionu, odnosno nivelmansku mrežu i u slučaju kada se njim obuhvata deo katastarske opštine veći od 150 ha u nenaseljenom području ili deo katastarske opštine veći od 10 ha u naseljenom području.

Ako u slučajevima iz prethodnog stava državna triangulaciona, odnosno nivelmanska mreža ne postoji, premer se mora oslanjati na geodetske podatke kojima za to područje raspolaže geodetska odnosno katastarska uprava.

Član 9

Kada se vrši premer dela katastarske opštine, za granicu premera uzeće se objekti kao što su reke, potoci, putevi, železničke pruge i sl. ako se na taj način područje premera ne povećava više od 10 % od predviđjene površine premera.

U slučaju povećanja područja premera više od 10 % od predviđjene površine premera, za granicu premera uzeće se granice postojećih poseda.

Izuzetno kada se radi o posedima opštenarodne ili zadružne imovine sa velikim parcelama, može se, uz saglasnost katastarske uprave, odrediti granica premera tako da ona preseca parcelu.

Član 10

Kada se premerom obuhvata granica katastarske opštine na kojoj ne postoje medjne belege, uništene su ili je njihov broj nedovoljan, projektantsko, gradjevinsko, geodetsko ili drugo tehničko preduzeće koje izvodi premer (u daljem tekstu: izvodjač premera), odnosno opština, srez i grad, samostalna ustanova, zadružna organizacija ili privredno preduzeće za čiji se račun premer izvodi (u daljem tekstu: investitor premera) dužni su da postave potreban broj novih medjnih belega.

Postavljanje novih medjnih belega vrši se po odgovarajućim tehničkim propisima o izvršenju radova državnog premera.

Elaborat i planovi premera

Član 11

Za područje svake katastarske opštine izrađuje se poseban elaborat premera. Elaborat premera mora sadržavati sve originalne podatke merenja i računanja trigonometrijske, poligonske i nivelmanske mreža, skice premeravanja sa

podacima merenja detalja i računanja površina, spiskove posedovnog stanja i planove koji pretstavljaju područje premera.

Član 12

Planovi koji pretstavljaju područje premera izradjuju se u razmeri koju na tom području koristi katastar zemljišta.

Član 13

Na području gde postoji numerički ili grafički državni premer, pretstavljanje detalja na planovima premera vrši se tako da se oni mogu uneti u planove putem kojih se održava državni premer i katastar zemljišta.

Ako je na području iz prethodnog stava obuhvaćena premerom cela katastarska opština ili je površina premera zahvaćena jednim punim detaljnim listom planova putem kojih se održava državni premer i katastar zemljišta, pretstavljanje detalja vrši se na novom, odnosno novim celim listovima koje uspostavlja izvodjač, odnosno investitor premera po odgovarajućim odredbama Pravilnika o detaljnom državnom premeru.

Kada se premer vrši na području popisnog katastra, bez obzira na površinu koju premer obuhvata, pretstavljanje detalja vrši se po prethodnom stavu.

III

Nadzor nad izvršenjem premera i overa elaborata premera

Član 14

Kontrolu izvršenja premera i pregled i overu elaborata premera vrši geodetska uprava, ako premer obuhvata celu katastarsku opštinu ili površinu veću od 150 ha u nenaseljenom području, odnosno površinu veću od 10 ha u naseljenom području.

Kontrolu izvršenja premera, t.j. pregled i overu elaborata premera površina koje nisu veće od 150 ha u nenaseljenom području, niti veće od 10 ha u naseljenom području, vrši katastarska uprava.

Član 15

Ugovorom o izvodjenju premera predviđae se da se premer u svemu ima izvršiti po odredbama ovog pravilnika.

Ugovor o izvodjenju premera podleže saglasnosti geodetske odnosno katastarske uprave.

U slučaju kada sam izvodi premer, investitor je dužan da sačini program rada na izvršenju premera koji isto tako podleže saglasnosti geodetske odnosno katastarske uprave.

Član 16

U toku izvršenja premera iz stava 1 člana 14 ovog pravilnika, geodetska uprava može vršiti tehnički pregled rada.

Primedbe geodetske uprave u pogledu načina izvršenja i tačnosti premera unose se u dnevnik rada.

Član 17

Geodetska uprava može ovlastiti katastarsku upravu, da vrši pregled rada iz prethodnog člana, ukoliko premer ne obuhvata područje veće od jedne katastarske opštine.

Član 18

Izvodjač, odnosno investitor premera, dužan je da obavesti geodetsku odn. katastarsku upravu o početku radova na izvršenju premera, kao i o svakoj promeni koja bi nastala u pogledu ugovorom predviđenog opsega ili metoda izvršenja premera.

Član 19

Po izvršenju premera, izvodjač, odnosno investitor premera, dužan je da preda geodetskoj, odnosno katastarskoj upravi originalni elaborat premera sa najmanje dve njegove kopije.

Ako je premer izvršen po odredbama ovog pravilnika, geodetska odnosno katastarska uprava zadržava za potrebe katastra zemljišta originalni elaborat premera i jednu njegovu kopiju, a izvodjaču, odnosno investitoru premera dužna je da izda jednu ili više overenih kopija elaborata premera.

IV

Kaznene i završne odredbe

Član 20

Na osnovu stava 2 člana 38 Uredbe o katastru zemljišta kazniće se za prekršaj novčanom kaznom do 100.000.- dinara izvodjač, odnosno investitor premera, a novčanom kaznom do 10.000.- dinara ili kaznom zatvora do 30 dana odgovorni službenik izvodjača, odnosno investitora premera, koji:

a) ne podnese ugovor o izvodjenju premera, odnosno program rada na izvodjenju premera, na saglasnost geodetskoj, odnosno katastarskoj upravi, a otpočne da vrši premer;

b) ne dopušta ili ometa izvršenje tehničkog pregleda rada iz člana 16 ovog pravilnika i

v) ne obavesti geodetsku, odnosno katastarsku upravu, o početku radova na izvršenju premera, kao ni o promenama iz člana 18 ovog pravilnika.

Član 21

Novčanom kaznom do 10.000.- dinara kazniće se za prekršaj izvodjač premera, a novčanom kaznom do 10.000.- dinara ili kaznom zatvora do 30 dana odgovorni službenik izvodjača premera, koji naplati cenu ugovorenu za izvršenje premera, iako elaborat premera nije overen po članu 19 ovog pravilnika.

Isto tako, novčanom kaznom do 10.000.- dinara kazniće se za prekršaj investitor premera, kao investitor i izvodjač (projektantsko, građevinsko ili drugo tehničko preduzeće) tehničkog rada iz člana 4 Uredbe o katastru zemljišta, a novčanom kaznom do 10.000.- dinara ili kaznom zatvora do 30 dana njihovi odgovorni službenici koji kao podlogu za projektovanje i izvršenje tog tehničkog rada koriste elaborat, t.j. planove premera, neoverene po članu 19 ovog pravilnika.

Član 22

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu FNRJ".

SAGLASAN
DRŽAVNI SEKREFTAR FNRJ,
Avdo Humo, c.r.

Prof. ing. Leo Novak: Praktična geodezija

V začetku oktobra je v Državni založbi Slovenije izšla že dolgo in težko pričakovana prva slovenska geodetska strokovna in učna knjiga "Praktična geodezija". Avtor knjige je našim članom predobro poznani redni univerzitetni profesor ing. Leo Novak, pionir geodetske stroke v Sloveniji in zato tudi častni član našega društva. Že njegovo ime nam daje popolno jamstvo za kvaliteto knjige in bi bila vsaka propaganda in pozitivna strokovna kritika odveč.

Zdi se mi le potrebno informirati naše članstvo, da je avtor to knjigo namenil prvenstveno tehničnim strokovnjakom v gradbeništvu, prav tako pa bo našel v njej vse potrebno geodetsko znanje arhitekt, rudar, gozdar in agronom. Geodet pa bo našel v njej osnove nižje geodezije (z izjemo 4. dela), dočim bo za poglobitev svojega strokovnega znanja segel še po literaturi v drugih jezikih, kar je geodetu itak nujno potrebno. Tu naj še pripomnim, da je začel prof. ing. Novak pripravljati za geodete obsežno in poglobljeno "Nižjo geodezijo", a mu je težka bolezen mnogo prezgodaj iztrgala pero iz njegovih neumorno delavnih rok.

Važen moment, ki ga moram ob izdaji "Praktične geodezije" posebej poudariti leži v skrbno obdelani slovenski geodetski terminologiji, ki je še v naši praksi zelo spakedrana in vse prej kot slovenska. Obseg knjige je zajeten: 450 strani s 509 slikami, ki so vzorno izrisane. Po snovi se knjiga deli v 4 dele: 1. Horizontalna izmera, 2. Višinomerstvo, 3. Izmera terena, 4. Geodetske zakoličbe. Četrty del je izredno pomemben in zanimiv, saj obdela v njem avtor skoraj vse probleme geodetsko-komunalne dejavnosti: osnovne zakoličbe, geodetska dela na gradbišču, geodetska dela pri trasiranju cest in železnic in geodetska dela v hidrotehnikih.

Geodete bo morda motilo dejstvo, da knjiga navaja še predpise pravilnikov iz l. 1929 oz. 1930. Temu se ni čuditi, saj je avtor dovršil rokopis že v l. 1951 in je bila knjiga v tisku od l. 1952 do danes. Strokovna vrednost knjige zato ni nič manjša, saj se pravilniki, ki so dinamičnega značaja izdajajo v posebnih knjigah in jih mora itak vsak geodet v javni službi študirati in poznati. Pravilnik si iz geodezije kot stroke oz. znanosti privzema le gotove metode dela in jih zaradi enotne izvedbe del v javni geodetski službi uvaja ter predpisuje meje dovoljenih nesoglasij. Geodezija torej ni pravilnik in pravilnikne geodezija!

Knjigo je v prijetnem tisku in zelo okusni opreni ter na dobrem papirju natisnila tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani v nakladi 2000 izvodov (ne samo 1000, kakor je navedeno na zadnji strani). Cena v platno vezani knjigi, ki jo prodajajo skoraj vse knjigarne v Sloveniji je din 2.100.- kar po objektivni presoji strokovnjakov ni preveč (saj je našemu operativcu dosegljiva za manj kot dve dnevnic). Težje si jo bodo nabavili študentje, ki pa bodo verjetno dobili subvencijo od Sveta za znanost in kulturo.

Prepričan sem, da si bo sleherni slovenski geodet in vsak tehnični strokovnjak, ki mu je potreben le delček znanja geodezije, "Praktično geodezijo" nabavil.

Prof. ing. Novaku smo hvaležni za njegovo prizadevnost in vso skrb, ki jo je vložil v to obsežno delo, ki ga je dokončaval v l. 1951 s toliko vnemo in neumornostjo, da je povsem pozabil na človeško fizično zmogljivost tako, da je prav ta napor zrušil njegovo zdravje.

Rado Dvoršak

Izpiti za pripravnike v geodetski stroki

Sindikalna podružnica Geodetskega zavoda v Ljubljani je dostavila predloge, ki naj bi se upoštevali pri sprovajanju strokovnih izpitov za pripravnike geodetske stroke. Med ostalim navaja:

- 1) Čas, ki je predviden za terensko in pisarniško delo naj po možnosti ne presega 8-urnega delovnika.
- 2) Za predvideni, oziroma uporabljeni čas naj se delo normira, upoštevajoč vse predpise norm (za delo samo enega strokovnjaka/ -30%), zmanjšanje števila delavca /-5% itd.
- 3) Ker že predloži vsak kandidat svoj osebni list in dnevnik s točnim popisom dosedanjega dela, bi lahko izpitna komisija s uporabo priporočila II. kongresa v Onridu opustila praktični del izpita - seveda, če je bil kandidat v pripravniški dobi zaposlen na odgovarjajočih delih. Komisija bo njegovo terensko delo upoštevala kot terensko praktično nalogo in jo primerno ocenila. S tem ne bi bili v ničemer kršeni predpisi o praktičnem polaganju izpita. Na ta način bi si tako Geodetska uprava kot posamezniki prihranili občutne denarne prihranke.

Na gornji predlog sindikalne podružnice in z ozirom na dosedanje izkušnje ter rezultate, ki so jih pokazali pripravniki pri polaganju strokovnega izpita lahko trdim, da so bile praktične naloge vedno do detajla proučene po izpitnih komisijah in da so vedno obsegale le količino dela, ki je bilo normirano za določeno število ur upoštevajoč delo enega strokovnjaka trodnevno praktično nalogo t.j. 24 ur efektivnega terenskega dela in 24 ur pisarniškega dela praktičnega dela izpita. Kandidatom je bilo stavljeno do znanja, da delovni čas traja 8 ur dnevno.

Glede predloga za priznanje praktičnega dela, ki ga opravlja kandidat v pripravniški dobi po programu določenih odgovarjajočih delih, s tem, da bi komisija ocenila tako terensko delo kot praktično nalogo, smatram, da je zato potrebna sprememba Pravilnika o polaganju strokovnih izpitov uslužbencev geodetske stroke.

Zadevo mora proučiti Zvezna geodetska uprava, ki naj po strokovnem posvetovanju s predstavniki Zveze društev geodetskih inženirjev in geometrov izda eventualno spremembo pravilnika.

Predlog za priznanje terenskega praktičnega dela za praktični del izpita je po mojem mišljenju sprejemljiv za pripravnike, ki delajo v upravnih organizacijskih enotah Geodetskih upravah in Geodetskih zavodih. Danes imamo že dokaj pripravnikov v katastarski službi in drugih komunalnih službah pri občinskih ljudskih odborih ter raznih gospodarskih organizacijah, kjer ni podana možnost za izvajanje praktičnega dela po predpisanim programu izpitov, zaradi tega bo nujno potrebno v zvezi z čl. 172. Zakona o javnih uslužbencih predlagati potrebne ukrepe. Konkretno bi moral Sekretariat Izvršnega sveta za občno upravo določiti, da se pri Geodetski upravi ali geodetskih zavodih pripravlja gotovo število pripravnikov tudi za strokovno usposabljanje in izpopolnitev za druge službe. Zadevo je predlagala Geodetska uprava v proučitev.

Za način in postopek pri izvajanju praktičnega terenskega dela in pripravniške dobe sploh, bo potrebno izdati posebne predpise in spremeniti "Program strokovnega dela izpitov" že iz razloga, ker nam novi "Splošni zakon o šolstvu" sprejet 25. junija letos narekuje nove naloge v zvezi z otvoritvijo novih višjih strokovnih šol in zvanje "geodeta", ki je predpisano z novim "Pravilnikom o nazivih uslužbencev geodetske stroke" (Ur.l.FLRJ šte. 6/58).

Obenem bi opozoril na predpis čl. 155. Zakona o "Delovnih razmerjih" (Ur.l.FLRJ šte. 53/57) po katerem je vsak brez razlike, ki prvič stopa

v službo pripravnik in mora polagati potrebni strokovni izpit in opraviti prakso po določenem predpisanem programu.

Pripravniška doba traja 2 leti.

Prednje velja tudi za geometre in geod. inženirje, ki so zaposleni pri različnih podjetjih in ostalih organizacijah. Od dosedaj zaposlenih pripravnikov v gosp. organizacijah še niti eden ni polagal strokovnega izpita.

Zaradi evidence kadrov smo po upravni liniji zahtevali potrebne podatke.

Naloga društva je ravno v zvezi z vzgojo pripravnikov obsežna. Pripravnikom je potrebno nuditi vso strokovno pomoč pri vsakdanjem njihovem strokovnem izpopolnjevanju in delu v službi z organizacijo tečajev in seminarjev. Z druge strani pa pričakujemo pozitiven in 100% odziv in udeležbo mladih kadrov pri sprovajanju teh nalog.

Zato naj bi se v društvu osnovala posebna komisija za skrb pripravniškega kadra in ki naj bi pomagala operativni in upravni organom zaboljšanje dela in vzgojo pripravnikov.

Košir Anton,
direktor Geodetske uprave LRS.

S K L E P I

občnega zbora Društva geodetskih inženirjev in geometrov LR Slovenije
dne 21. II. 1958.

Na občnem zboru izvoljena komisija za formuliranje sklepov občnega zbora (Brifan Gvido, Senčar Jože, Trnovec Franjo, Ravnik Ljubo in Krča Ivan) se je sestala 3. in 4. junija 1958 ter po zapisniku občnega zbora formulirala sledeče sklepe:

U v o d: V celotni razpravi je bilo poudarjeno, da obstojata v geodetski stroki v glavnem dve osnovni dejavnosti:

- I. Izmera z izdelavo načrtov in elaborata,
- II. Vzdrževanje izdelanih načrtov in elaborata.

Po teh dveh dejavnostih so bili sprejeti sledeči sklepi oz. predlogi:

Ad I.) 1. Društvo predlaga Geodetski upravi LRS, da v sodelovanju z Geodetskim strokovnim svetom reši vprašanje cen, norm in kvalitete geodetskih storitev.

2. Za pravilno oceno produktivnosti je treba norme izpopolniti - posebno glede kategorizacije. Kategorizacijo je treba natančneje diferencirati za posamezna področja terena in z ozirom na vrsto instrumentarija.

Poostri naj se delovna disciplina na delovnih mestih - posebno na terenu.

3. Institutu za geodezijo in fotogrametrijo v Ljubljani naj se da možnost za večje angažiranje v reševanju strokovnih problemov in v znakovni dejavnosti.

4. Geodetska uprava LRS naj prouči in reši organizacijo nove izmere v Ljubljani in drugod, kjer se nova izmera ne financira po Geodetski upravi LRS, kakor tudi izdelavo elaborata za kataster.

Dosedanja praksa je pokazala, da je čas od izdelanih načrtov nove izmere pa do izdelave odnosno izpeljave celotnega elaborata v katastru in zemljiški knjigi izredno dolg, tako da nova meritev v par letih zastara z ozirom na številne spremembe na terenu. (taki primeri so izmera k.o. Štepanja vas,

Vič, Škofja Loka itd.). Zaradi tega predlaga občni zbor Geodetski upravi LRS, da najde primerno obliko organizacije in odpravi navedeni nedostatek.

Ad II.) 1. Na območju posameznih Okrajnih ljudskih odborov je po več katastrskih upadov. Katastrska služba s tem ni združena v celoto na območju enega kraja tako, da ne daje okraju potrebnih podatkov za cel okraj, niti ne more prikazati problematike katastrske službe celotnega kraja. Občni zbor predlaga Geodetski upravi LRS, da se najde v tem pogledu primerna organizacijska oblika.

2. V letu 1957 je bil izračunan katastrski dohodek po novih lestvicah. Izkazalo se je, da te lestvice ne odgovarjajo in da zaradi tega tudi ne more biti izračunan katastrski dohodek kot osnova za dohodnino. Občni zbor smatra, da so lestvice katastrskega dohodka važen gospodarsko-politični činitelj in predlaga Geodetski upravi LRS, da se v bodoče razpravlja o tem v strokovnem društvu, Geodetskem strokovnem svetu in posebno v ljudskih odborih in skupščinah. V tem pogledu naj se spremenijo tudi zakonski predpisi.

3. V katastrski službi je težko ločiti kaj so redna in kaj so izredna dela. Zaradi slednjih trpi ažurnost redne službe. Da bi se temu delno odpomoglo predlaga občni zbor Geodetski upravi LRS, da se v celoti izvaja določilo člena 293 Pravilnika za vzdrževanje katastra (VII/2), po katerem je odrejeno, da se kopije, prepisi in izvlečki iz katastrskih operativ oddajajo v akord (v izvenuradnem času) ter honorirajo v znesku 80 % predpisane tarife.

4. Ker so stranke v večini primerov voljne plačevati tudi geodetske storitve izvršene v času rednega poslovanja geometra v občini, predlaga občni zbor Geodetski upravi LRS, da bi se v bodoče zaračunavalo vse storitve po dejanskih stroških. S tem bi bil znatno razhremenjen okrajni proračun.

5. Za meritve v izvenuradnem času, ki jih opravljajo geometri - uslužbenci katastrskih uradov naj se glede taks in glede honorarja za storitev postavi isti kriterij kakor pri meritvah, ki jih opravljajo geometri, ki niso uslužbenci katastrskih uradov. Občni zbor predlaga Geodetski upravi LRS, da v tem pogledu izda primerno rešitev.

6. Katastrsko leto naj bi se zaključilo koncem meseca junija, s katerim datumom naj se oddajo razporedi katastrskega dohodka finančnim organom. Občni zbor smatra, da je po današnjih predpisih nemogoče do 31.XII. izvesti spremembe, nastale v tekočem letu.

7. V nadaljni razpravi je bilo ugotovljeno, da izdelujejo razne pregledne karte na podlagi katastrskih načrtov nestrokovnjaki, in da to delo uhaja iz geodetske dejavnosti. Zato predlaga občni zbor Geodetski upravi, da izda za to primerne predpise in da se pristopi k sistematični izdelavi katastrskih preglednih kart v merilu 1:5000 in 1:10.000. Razprava o predlogu za polaganje strokovnih izpitov v geodetski stroki ni prinesla končnega zaključka, zato je bila izvoljena komisija sledečih tovarišev, ki naj izdelata o tem predlog: Senčar Jože, Regally Marjan, Zadnik Ljuben, Steiner Oton, Vodnik Hinko in Lavrenčič Vlado. Prevladovala je misel, naj bi se strokovni izpiti poenostavili s tem, da bi se upoštevalo praktično terensko delo v pripravniški dobi ter polagal samo teoretični del izpita.

Člani komisije:

Ljubljana, dne 4. junija 1958

S K L E P I

9. Plenuma Saveza geodetskih inženirjev in geometrov FLRJ 13. in 14.6.1958
v Beogradu

Od našega društva so bili prisotni na plenumu tov. Jekl Stane, ing. Rudl Franjo in Dvoršak Rado.

Delo plenuma je potekalo po sledečih točkah dnevnega reda:

1.) Plenum je izvolil 2 podpredsednika, 3 tajnike in blagajnika. V predsedništvo plenuma pridejo še predsedniki rep.društev. Za delegate v Savez IT je bil izvoljen predsednik Saveza GiG kot je predvideno v Statutu SITJ-a. (Ukropina ing.Radoslav).

2.) Poročilo o delu Saveza od II. Kongresa do tega plenuma je podal sekretar Blagojevič Vasilije.

3.) Naloga, ki jih je zadal II. Kongres plenumu Saveza:

a) Kadri v geodetski stroki: V diskusiji je bilo govora o ustanovitvi višjih geodetskih šol. Ker zaradi različnih potreb v republikah ni prišlo do enotnega sklepa, je bilo sklenjeno, da se v repub.društvih in v Savezu formirajo komisije za šolstvo. Društva delegirajo v Savezno komisijo svojega zastopnika.

Komisije obravnavajo problem šolstva iz sledečih vidikov: sedanje stanje in potreba kadrov, v perspektivi (kvantitativno in kvalitativno). Razmotri upravičenost obstoja današnjega sistema šolanja, upoštevajoč število šol. Možnost osnovanja višjih geodetskih šol v poedinih republikah in program teh šol. Potrebo po kadrih je treba obravnavati za geodetsko službo in za ostale stroke, kjer se potrebuje geodetska pomoč. Komisije morajo zaključiti delo do 30. oktobra 1958.

b) Socialno zavarovanje pooblaščenih geometrov: plenum je sklenil, da se vsa vprašanja v zvezi s soc.zavarovanjem pooblaščenih geometrov obravnava v rep. društvih. Ti geometri se organizirajo v društvih enako kot ostali člani.

c) Terenski dodatek geodetskih strokovnjakov za delo v mestu službovanja: v smislu priporočila II.Kongresa naj Savezna Geodetska uprava ponovno urgira pri Sekretariatu za občo upravo vsaj pavšalno nagrajevanje terenskih del, brez ozira na mesto stanovanja in oddaljenost delališča od mesta stanovanja.

d) Sodelovanje našega Saveza v akcijah SITJ-a: pri posvetovanju o poljedelstvu, ki ga organizira Savez IT bo naš Savez sodeloval z dvema referatoma: Ureditvev posestnega stanja in Stanje poljedelskih kapacitet in možnosti v FNRJ.

e) Posvetovanje o kartografiji: predsedništvo plenuma se bo obrnilo na vse geodetske ustanove za teme odn. probleme, ki pridejo v poštev za posvetovanje o kartografiji. Rep. društva bodo zadolžena za izdelavo referatov za posvetovanje.

f) Stanovanjska vprašanja geodetskih strokovnjakov: predsedništvo bo prikazalo odgovornim saveznim organom pereče stanovanjsko vprašanje geodetskih strokovnjakov. Isto naj napravijo rep. društva v svojem delokrogu.

g) Splošni predpisi za geodetsko službo: po liniji geodetske službe je načeto vprašanje izida Zakona o državni izmeri. Pri Savezu in društvih naj se v ta namen formirajo komisije. Društva bodo v Savezno komisijo delegirala svojega zastopnika iz komisije za splošne predpise. Komisije naj dajo predloge o tem, kaj naj vsebuje Zakon o državni izmeri in njenem vzdrževanju. Poleg tega naj komisije pomagajo Geodetskim upravam pri obdelavi

teh problemov. Teze za predloge naj bodo sledeče: potreba izmere perspekt. plan izmere, financiranje izmere, organi in nadležnosti, obveznost podatkov, zavarovanje dobljenih podatkov izmere za narodno obrambo.

Predsedništvo naj stopi v zvezo z SGU zaradi izida predpisov o pooblaščenih geometrih v zvezi s sklepi II. Kongresa.

h) Produktivnost dela v geodetski stroki: po diskusiji je bilo sklenjeno naj se rep. komisije za produktivnost dela povežejo z organi službe z namenom, da se geodetska dela pravočasno planirajo, pripravijo, razporedijo itd., da bi vsakdo mogel pravočasno delo upoznati, proučiti in pripraviti nalogo. Rep. društva naj iz svoje komisije delegirajo zastopnika v savezno komisijo.

z) Strokovni tisk Saveza: predsedništvo naj prouči možnosti finančne pomoči Geodetskemu listu, društva naj delajo na omascvljenju lista, rep. ustanove naj pomagajo listu iz svojih finančnih virov, Rep. komisija za tisk naj delegira zastopnika v savezno komisijo za tisk. Rep. komisije naj delajo za oživiljenje sodelovanja v Geodetskem listu in zbiranje materiala. V tem smislu naj delujejo tudi podružnice.

Plenum smatra naj v bodoče Geodetski godišnjak še izhaja. Izdajalo ga bo društvo Srbije. Rep. komisije za tisk naj dajo predloge glede vsebine Godišnjaka. Popularizacijo in razdeljevanje Godišnjaka prevzamejo rep. društva.

j) Strokovni predpisi in instrukcije: pri pripravi predpisov naj sodelujejo rep. društva, za kar naj bo odrejen pravilen rok. Priporoča se Zvezni Geodetski upravi, da izda čimprej Pravilnik za vzdrževanje izmere.

k) Strokovni izpiti: plenum je prediskutiral dosednji program strokovnih izpitov ter sklenil, da ga je treba čimprej menjati. Zvezna GU naj izda teze novega programa, katere dobijo društva v proučitev.

4.) Mednarodne veze: predsedništvo naj prouči možnost sodelovanja s Čehi. Kadar člani nekega društva potujejo v inozemstvo, naj se preko rep. društva obračajo na Savez.

Plenum je potrdil člane komisij FIG izbrane na 8. Plenumu. Namesto Ranc ing. Bogomira pride v komisijo za urbanizem Podpečan ing. Alojz. Tudi v drugih komisijah je nekaj sprememb s člani ostalih republik. Za stalnega predstavnika v FIG je izbran prof. ing. Jankovič Mato. On bo tudi prisostvoval Kongresu v Severningenu. Priporoča se rep. Geodetskim upravam, da tudi one pošljejo po enega zastopnika na svoje stroške.

5.) Finančno poročilo: poročilo za 1957 je sprejeto s pripombo, naj se v bodoče sestavlja na osnovi stvarno razpoložljivih sredstev. Proračun za 1958 je bil sprejet z malimi spremembami.

Cena "Višje geodezije" ing. Svečnikova naj bo za člane društev nižja kot za ostale interesente in ustanove.

6.) Razno: predsedništvo bo razčistilo vprašanje dajanje kvot krajevnim, okrajnim in rep. društvom inženirjev in tehnikov.

Na predlog društva BiH naj predsedstvo v sodelovanju s SGU prouči možnost elastičnejše uporabe čl. 401 ZJS za one geometre ki so dosegli za to pogoje.

Društva naj proučijo sklepe II. Kongresa ter izvajajo zadane naloge.

P O R O Č I L O

o dosednjem delu rep. odbora društva, po zapisniku sej:

Na prvo sejo 14. marca 1958 niso bili povabljeni zastopniki podružnic Maribor, Celje in Koper, ker so se obravnavala organizacijska vprašanja t.j. formiranje komisij, v katerih zastopniki izven Ljubljane ne morejo sodelovati. Druga vprašanja so bila zato preložena na sledečo sejo, ko bodo prisotni tudi zastopniki izvenljubljskih podružnic.

Delovne komisije v okviru rep. odbora so bile sicer že objavljene v prejšnji številki Vestnika, ker pa smo morali komisije razširiti in deloma predrugačiti v smislu sklepov 9. Plenuma Saveza geod. inženirjev in tehnikov v Beogradu dne 13. in 14. junija 1958 jih objavljamo še enkrat:

1. komisija za kataster in agrarne operacije: Senčar Jože, Steiner Oton, Bratkovič France, Krča Ivan, Trnovec Franjo.
2. komisija za šolstvo: Dvoršak Rado, Čuček ing. Ivan, Košir Anton, Murko ing. Josip.
3. komisija za organizacijska vprašanja: Eleršek Jože, Košir Anton, Jekl Stane, Lipič ing. Drago, Ravnik Ljubo.
4. komisija za produktivnost dela: Rozman Ivan, Klarič Matija, Rudl ing. Franjo, Golorej ing. Ivan, Podpečan ing. Alojz.
5. komisija za splošne predpise za novo izmero: Steiner Oton, Tomšič ing. Mirko, Krča Ivan, Klarič Matija, Umek Jože.
6. komisija za tisk: Golorej ing. Ivan, Svetik Peter, Vazzaz Vladimir.
7. začasna komisija za formuliranje sklepov občnega zbora: Brifah Guido, Senčar Jože, Trnovec Franjo, Ravnik Ljubo, Krča Ivan.

Po potrebi naj se pri podružnicah formirajo slične komisije, ki se povežejo z republiškimi, te pa v smislu sklepov plenuma Saveza s saveznimi komisijami. Na prvi seji je bilo sklenjeno, naj bi se v Vestniku objavljala poročila komisij. Objavljala naj bi se tudi mnenja posameznikov, čeprav se ne skladajo z mnenjem komisije.

Razmejitev delokroga podružnic se je odložilo, ker povsod še ni jasno, kam gotov teritorij pripada oz. kam želijo pripadati člani dotičnega območja, nr.pr. območje Trbovelj in Krškega. Podružnica Ljubljana zajema preširok teritorij, vendar zaenkrat ni drugačne rešitve. Mogoče bodo člani s terena ali posamezne podružnice v tem pogledu same predlagale spremembe.

Na drugo sejo rep. odbora so bili povabljeni tudi zastopniki podružnic, vendar je bil prisoten samo zastopnik Ljubljanske podružnice. Komisija za formuliranje sklepov občnega zbora je končala svoje delo ter so bili sklepi prečitani na seji. (objavljeni so tudi v Vestniku). Zapisnik ne vsebuje osebnih obravnavanj z občnega zbora, ker po mnenju zapisnikarja in rep. odbora to ne spada v strokovno društvo.

Društvo bi rado imelo tesnejše zveze s Strokovnim geodetskim svetom. Zastopnik društva naj bi bil vsakokratni predsednik društva.

Razpravljalo se je tudi o Zveznih normah, ki so obvezne po odločbi Strokovnega geod. sveta. Pozneje bodo postopoma vnešene dopolnitve.

V tem času se je vršil 9. Plenum Saveza GIG (13. in 14.6.1958) in Skupščina Zveze IT Slovenije (14. in 15.6.1958). O sklepih je govora na drugem mestu.

Na vsaki seji je govora tudi o kadrih. Mnenja so različna: da je preveč kadra, da ga ni preveč, da je premalo šolan kader, da je dosti šolan kader, da bi uvedli dopolnilno šolanje po uspešni 5-letni praksi itd. Želeli bi imeti perspektivni plan del za v bodoče, zaradi pravilne razporeditve kadra. Šolo naj bi ne ukinili, ker je ne bomo več dobili. Raje naj bi omejili vpis. Ker se bo v bodoče merilo fotogrametrično, bo to tudi glede kadra revolucionaren preokret.

Na 3. seji 22.9.1958 so bile zastopane tudi podružnice, razen Kopra. Detajlno smo predelali Sklepe Saveza GIG. Ustanovili smo poleg prejšnjih še komisijo za splošne predpise in komisijo za tisk, da bi mogli uspešno reševati naloge, ki nam jih je zadal Plenum. Upamo, da bodo komisije začele živahneje delovati in bo res občutiti obstoj društva.

Med drugim smo govorili tudi o stanovanjskem vprašanju, ker to zelo neugodno vpliva na razpored kadra. Želimo, da bi ob priliki delitve novih stanovanj upoštevali tudi mlajše geometrske kadre.

Naše bodoče delo je v glavnem zajeto v sklepih 9. Plenuma, vendar bi morali v naše delovanje vnesti tudi reševanje naših domačih problemov.

Sklep Plenuma je bil, da bi drugo leto zopet izšel Godišnjak. Mi imamo še precejšnjo zalogo Godišnjaka 1958 in bi želeli, da bi prihajalo več naročil na Godišnjak. Tudi člani sami naj ga ponudijo ustanovam in podjetjem, kjer so geodetski strokovnjaki zaposleni. Zahtevajte toliko primerov, kolikor jih boste razpečali.

Poslušali smo poročila podružnic in moramo pohvaliti delo Celjske podružnice. Tamkajšnji člani se niso držali togih organizacijskih pravil, ampak sodelujejo v okviru DIT-a z gradbeniki in arhitekti. Ljubljanska podružnica ima v načrtu vpeljavo debatnih večerov, kar bi gotovo uspelo, samo začeti je treba.

V bodoče želimo, da nam javljate svoje želje, predloge in kritiko.

Tajnik

Prof. ing. Rajko Leske-ju v slovo

Nenadoma je umrl dne 10. junija t.l. ing. Rajko Leske, profesor na geodetskem odseku Gradbene srednje šole v Ljubljani.

Pokojni ing. Leske je bil rojen dne 5. avgusta 1900 v Ribnici na Dolenjskem. Njegova mladost je bila nevesela in življenska pot ne lahka. Zgodaj je izgubil mater, komaj odrasel deškim letom je bil poklican v prvo svetovno vojno, nato je odšel kot prostovoljec v boje na Koroško in se našel po končani koroški epizodi zopet v šolskih klopih ljubljanske realje, sam in brez sredstev. Vsa srednješolska leta se je preživljal le z instrukcijami.

Po opravljeni maturi se je vpisal na geodetskem odseku tehnične fakultete v Ljubljani, vendar je moral zaradi gmočnih težav redni študij pretrgati in stopiti v službo. Služboval je na poštni direkciji v Ljubljani, nekaj časa v Beogradu, nato pa je postal šef poštno-telegrafskih delavnic v Ljubljani. Ves svoj prosti čas pa je uporabljal za nadaljevanje študija. Vztrajno je delal izpite in v l. 1935 diplomiral za kulturno-geodetskega inženirja.

V tem času v geodetski stroki ni mogel dobiti zaposlitve, zato je ostal še naprej na svojem dotodanjem mestu. Hkrati začne študirati novo stroko, ki je bila z njegovim delom v zvezi in tako absolviral še študij elektrotehnike na tehnični fakulteti univerze v Ljubljani.

Med vojno je bil kot politično nezanesljiv odstavljn s svojega položaja, po osvoboditvi pa se je vrnil na službeno mesto, na katerem je delal že toliko let. Velika stiska za predavatelje na strokovnih šolah ga je pripravila do tega, da je l. 1954 prešel v geodetsko stroko. Najprej je bil pri Geodetskem zavodu v Ljubljani in honorarno predaval na Gradbeni srednji šoli, že naslednje leto pa se je redno zaposlil kot profesor na istem zavodu, kjer ga je zatekla smrt.

Tako se je prežgodaj zaključila težka življenska pot človeka, ki je živel le v delu in skrbi za svoje družino. Njegova nepričakovana smrt je huda izguba tudi za zavod, na katerem je služboval in tovariše, ki so ga v kratkem dodobra spoznali in izgubili. Bil je zgledno dober človek, skrben učitelj ter plemenit in nesebičen tovariš, ki ni nikdar tožil, zmeraj pa je bil pripravljen pomagati drugemu.

Med tovariši in šolsko mladino, ki jo je imel tako rad, bo ostal spomin nanj zmeraj čist in neskaljen.

O b v e s t i l o

Socialno zavarovanje pooblaščenih civ. geometrov: Zvezni zavod za soc. zavarovanje je sklenil pogodbo s Savezom geod.inženirjev in geometrov FNR Jugoslavije za socialno zavarovanje pooblaščenih geometrov. Društvo je prejelo v vednost prepis te pogodbe, vendar ista za področje LR Slovenije ne pride v poštev, ker se pri nas ne izdajajo pooblastive za samostojno geodetsko prakso. Okrajni zavodi za soc. zavarovanje so prejeli prepis pogodbe.

T a j n i k .